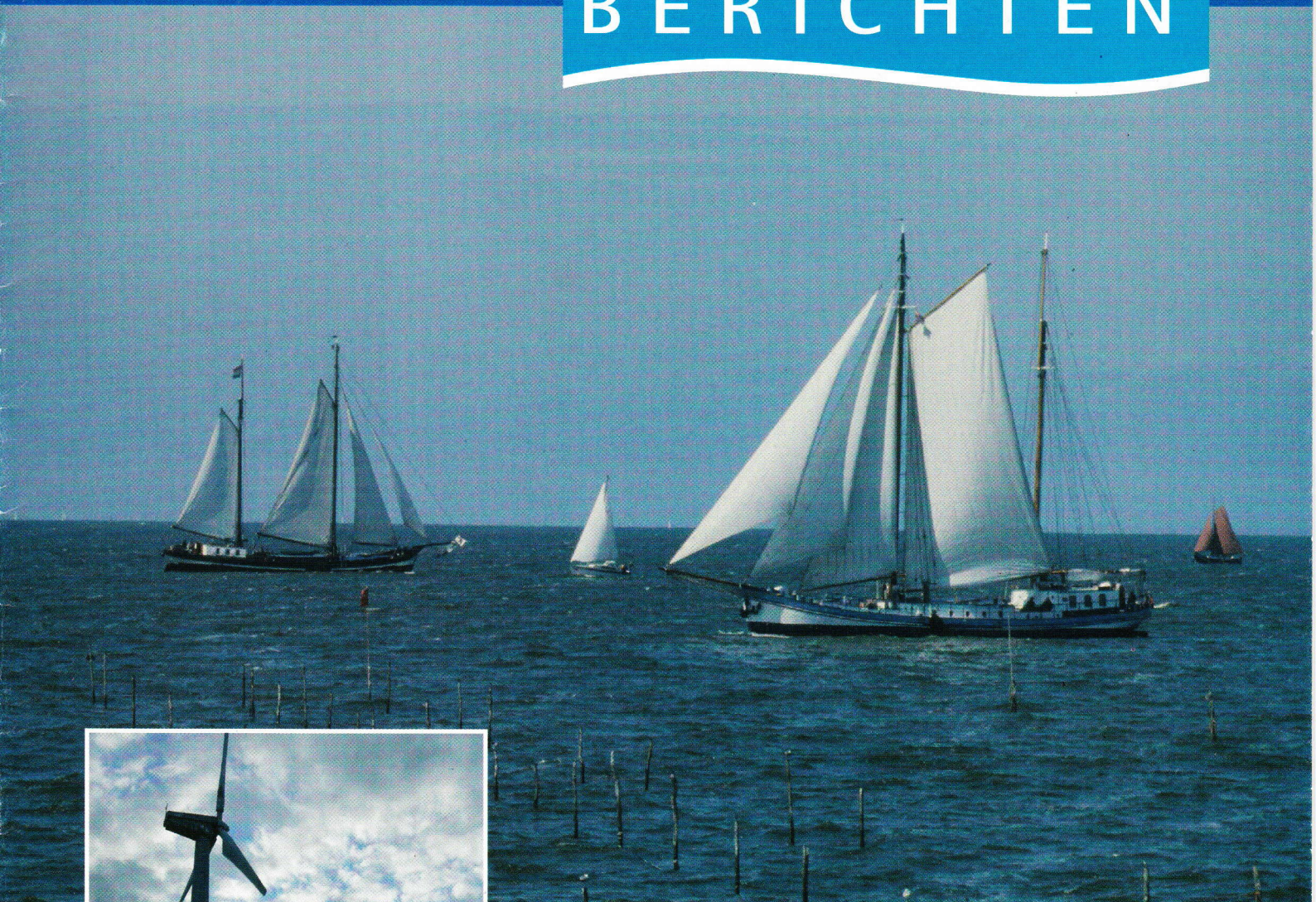

IJsselmeer

maart 2008 nr.1

BERICHTEN

Zoete Zuiderzee
Rapport Waardenburg
Strijd tegen verrommeling
Reacties "open" afsluitdijk

Geen plaats voor verstedelijking

Algemene ledenvergadering 19 april 2008

IJsselmeervereniging
36 jaar

IJsselmeervereniging

Opgericht in maart 1972

Postadres
Postbus 257
1900 AG Castricum

Telefoon: 0251-362753
Fax: 0251-652422
Email: info@ijsselmeervereniging.nl
Website: www.ijselmeervereniging.nl

Bezoekadres:
Dorpsstraat 65
1900 AG Castricum

Ledenadministratie
Voor vragen over uw lidmaatschap kunt u terecht bij de InformatieWinkel, Diny Kloosterboer: telefoon: 0251-362762, email: info@landschapnoordhol-land.nl, adres: IJsselmeervereniging, InformatieWinkel, t.a.v. Mevrouw D. Kloosterboer, Postbus 257, 1900 AG Castricum.
Het lidmaatschap gaat u aan voor 1 jaar en opzeggen kan alléén schriftelijk uiterlijk 1 maand voor het einde van het kalenderjaar.

Kamer van Koophandel: 40624019
Nieuw rekeningnummer bij de Rabobank: 13.83.65.164
Het rekeningnummer bij de Postbank is komen te vervallen

Nummer 1/2008
ISSN: 1571-9448

Hoofdredacteur a.i.:
Marten Bierman

Productie:
Twin Media B.V., Culemborg

Fotografie/beeld:
Wil Tjoa

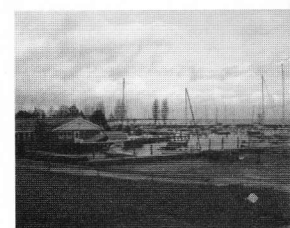
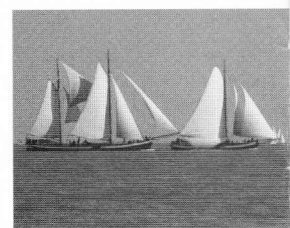
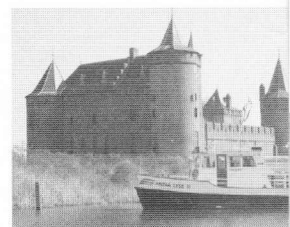
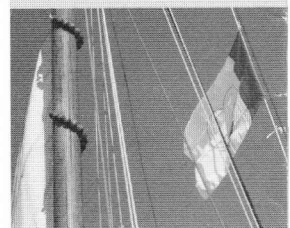
Aan dit nummer werkten mee:
Kees van Baalen, Jan Baron, Marten Bierman, Corinne Dekker, Flos Fleischer Frans Hijmans, T. Hoevers, R. Snijder, Johan Stuart, Co Verkade, Udo Vroom, Anky Woudstra

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van artikelen en houdt zich het recht voor artikelen in te korten.

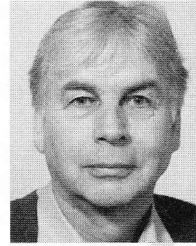
Het IJsselmeergebied omvat het IJmeer, de Gouwzee, het Markermeer en het 'kleine IJsselmeer' tezamen 1840 km², alsmede de oevers en het gebied landinwaarts voorzover van invloed op de kwaliteit en de beleving van het grote open water.

Inhoud

Voorwoord	3
Giften	4
Uitnodiging ALV zaterdag 19 april 2008	4
Samenvatting bestuursverslag 2007-2008	5
Organogram van de Stichting VBIJ	6
Reacties	7
Eindelijk geld voor water	8
Rapport Waardenburg over groei recreatievaart	8
Weg over Krabbersgat	9
Strijd tegen verrommeling	10
Positieve reacties "open" Afsluitdijk	12
75 jaar Afsluitdijk: de kracht van verbindingen	13
Voortgang Te Kust en Te Keur	13
Lid worden van en schenken aan de IJsselmeervereniging	16

Terug naar de zoete Zuiderzee

Op veel fronten worden plannen en visies gesmeed over hoe de toekomst van het IJsselmeergebied moet worden ingevuld. Vooral in het kader van versterking van de Noordvleugel komt het nodige los. En daarbij doel ik niet op het zoveelste dulle plan, zoals een mega voetbalstadion in het IJmeer. Kennelijk hebben de bedenkers zich nog altijd niet gerealiseerd dat het hier om internationaal beschermd natuurgebied gaat. Provincie Flevoland, formeel bevoegd in het grootste deel van IJmeer en Markermeer, treedt op als trekker voor het ontwikkelingsperspectief Markermeer-IJmeer. Positief daarbij is dat wordt gewerkt in het besef dat er een ecologische kwaliteits-sprong in het gebied moet worden gemaakt. Men wil vooral een robuust gebied scheppen dat tegen een stootje kan, zodat de latere buitendijkse verstedelijking bij Pampus er geen kwaad meer kan doen.

Nu ontgaat ons de noodzaak tot buitengaats wonen in een perspectief van bevolkingskrimp. Maar los daarvan zal het gebied toch moeten worden aangepakt. Er rust immers een wettelijke instandhoudingsverplichting op dit gebied: het moet in goede staat worden gehouden, terwijl het nu achteruit gaat.

Ook is een wegwijnend wetland geen wenkend perspectief voor een Noordvleugel die zijn hoogwaardige werkers een concurrerend dus attractief woon- en recreatieomgeving in de buurt wil bieden. Menselijk ingrijpen is de oorzaak van de neergang. Het gebied, van oorsprong één stroomgebied, is met dichte dijken onderverdeeld in twee enorme badkuipen. De Houtribdijk tussen Enkhuizen en Lelystad slijt het IJsselmeer in een IJsselmeertje en een Markermeer-IJmeer. Onder invloed van de wind wordt het water steeds opnieuw over de bodem heen en weer gejaagd waardoor die niveleert en slib blijft opwervelen. Dat is slecht voor water- en bodemleven. Zo bezien ligt het voor de hand om na te gaan of door het openen van die dijk en het openen van de Afsluitdijk een oplossing wordt gevonden. Dat is ook het perspectief dat de IJsselmeervereniging voorstaat. Het Rijk doet hiernaar nu ook onderzoek en noemt dit alternatief Terug naar de Zuiderzee. Wat onze vereniging betreft dan wel deels zoet.

Zo ver vooruit durft Flevoland nog niet te denken maar het begin is er. Wel meer openingen in de Houtribdijk maar niet zodanig dat er (weer) stroming kan ontstaan. Het slib blijft en moet worden vastgelegd in een oermoeras en door het creëren van golfuwte. Om de zeespiegelstijging vòòr te blijven moet alleen het peil van het IJsselmeer meestijgen en het Markermeer-IJmeer blijft op het huidige peil. Aangezien niemand meer gelooft dat van de toekomstige opbrengsten van verstedelijking dit enorme gebied kan worden aangepakt, zal hiervoor apart budget beschikbaar moeten komen. Het aanleggen van moeras (dat boven water uit moet komen) wordt dan wel erg duur als oplossing om alleen slib vast te houden, te meer als daar nauwelijks meer tegenover staat dan muggen. Zo zal als vanzelf voor concepten moeten worden gekozen waarbij de natuur het werk doet en de mens alleen regisseert. Zo'n draaiboek voor een stroomgebied is natuurlijk ook een prachtig exportproduct. Na de starre aanpak van het Hansje Brinker kaliber nu op naar de dynamische open dijkenbouw. Daar zal de wereld van opkijken!

Marten Bierman, voorzitter

Giften

De heer A.N.T. Tekstra, Naarden	€ 78,50
De heer P. Knape, Overveen	€ 78,50
De heer C. van Meyenfeldt, Amsterdam	€ 78,50
Mevrouw D. Swart, Monnickendam	€ 78,50
De heer J.S. Rademaker, Muiden	€ 78,50
De heer N.A.J. Westenberg	€ 78,50
De heer H.D. de Jong, Broek	€ 78,50
De heer T. Hoevers, Amsterdam	€ 178,50

Anoniem: NN € 132,--

De IJsselmeervereniging dankt allen van harte voor hun financiële bijdrage op ons bankrekeningnummer bij de Rabobank 13.83.65.164. De IJsselmeervereniging zal hiermee weer beter haar doelstelling kunnen uitdragen.

Uitnodiging

Algemene Ledenvergadering op zaterdag 19 april 2008 in Amsterdam.

De Algemene Ledenvergadering van de IJsselmeervereniging wordt gehouden op zaterdag 19 april 2008 in de Mozes en Aäron Kerk aan het Waterlooplein 205 te (1011 PG) Amsterdam. De IJsselmeervereniging zal na de vergadering dieper ingaan op de ontwikkelingen in het IJmeer.

10.00 tot 10.30 uur	inloop met koffie/thee
10.30 tot 12.00 uur	vergadering, zie agenda
12.15 uur	presentatie Te Kust en Te Keur
12.30 tot 13.30 uur	lunch (voor eigen rekening)
13.30 tot 15.15 uur	voortzetting van de vergadering agendapunten 6a en 6b
15.15 tot 16.00 uur	afsluiting met aperitief

Agenda

1. Opening
  - a. berichten van verhindering
  - b. goedkeuring agenda
  - c. mededelingen
2. Verkort verslag van de vorige ALV 2007 (zie IJsselmeerberichten, 2007, editie 2)
3. Bestuursverslag 2007 (zie dit blad op pagina 5.)
4. Jaarrekening 2007 en begroting 2008 (wordt uitgereikt)
  - a. toelichting door de penningmeester
  - b. verslag kascommissie
5. Wisselingen in het Algemeen Bestuur
6. Actualiteiten
  - a. planologische ontwikkelingen
  - b. verstedelijking in de Noordvleugel van de Randstad en het IJmeer
(inleiding door de voorzitter, de heer M. Bierman)
7. Rondvraag en sluiting

Ik kom naar de Algemene Ledenvergadering van de IJsselmeervereniging op zaterdag 19 april 2008 in de Mozes en Aäron Kerk aan het Waterlooplein 205 te (1011 PG) Amsterdam, van 10.00 tot 16.00 uur. Bij voorkeur opgave per e-mail: c.dekker@landschapnoordholland.nl

Naam _____

Adres _____

Postcode en woonplaats _____

e-mail en telefoonnummer _____

Ik geef mij op voor de lunch à € 7,- .

Dit strookje uiterlijk 28 maart 2008 verzenden naar IJsselmeervereniging of een bericht per e-mail (c.dekker@landschapnoordholland.nl) of per post, Postbus 257, 1900 AG Castricum, of per fax: 0251-652422.

Bestuursverslag 2007-2008

JAN BARON

Het implementeren van een samenwerkingsovereenkomst kost veel tijd. De bedoeling is altijd geweest dat taken en bevoegdheden van de "oude VBIJ" geleidelijk zouden overgaan naar de VBIJ. Dat proces is nog lang niet voltooid. Nog steeds moet in de lopende planologische kwesties uw secretaris "het veld in" om ontwerpzienswijzen en bezwaarschriften te maken.

Aan dat probleem kan alleen een staf van medewerkers rondom de coördinator van de VBIJ een oplossing bieden. Dat vraagt inzet van menskracht maar zeker ook van geld. Die menskracht en geld zijn er nog niet zodat nog steeds een onevenredig grote inbreng van de IJsselmeervereniging noodzakelijk is.

Het vertrek van Susette Luger heeft grote invloed gehad op zowel het functioneren van de VBIJ als de IJV. Door haar vertrek per 1 november 2007, ontstond een ernstig hiaat in de continuïteit van de werkzaamheden. Inmiddels is de vacature ingevuld door Corinne Dekker-Flapper. Zij heeft echter minder uren tot haar beschikking

en zij moet ervaring in het werk opbouwen. Het bestuur is, zoals u weet, uitgebreid met Frans Hijmans en Lex van Rootselaar die met groot enthousiasme hun inbreng leveren.

Deze aanvulling is zeer welkom omdat de voorzitter, Marten Bierman wet- houder in Zandvoort is geworden en om die reden veel minder tijd aan de IJV kan besteden.

U heeft in IJsselmeerberichten nr. 3 kunnen lezen dat Frans en Lex inmiddels definitief lid van het bestuur zijn. Het bestuur bestaat nu eindelijk uit het verplichte aantal van 5 leden, te weten:

Marten Bierman, voorzitter
Jan Baron, secretaris
Joost Waals, penningmeester
Frans Hijmans, bestuurslid
Lex van Rootselaar, bestuurslid

Dat neemt niet weg dat er maximaal 15 leden in het bestuur mogen zitten dus, wat let u.

Het bestuur is in 2007 vijf maal bijeen geweest.

Van vier van deze bijeenkomsten zijn notulen gemaakt, van één vergadering

niet omdat het onderwerp uitsluitend het ontslag van Susette betrof en het bestuur een gedragslijn in deze kwestie wilde vaststellen.

Beleidsraad

Er hebben 9 leden zitting in de beleidsraad. Marc van Ravels is voorzitter vanaf april 2005.

Het is niet eenvoudig de rol die de beleidsraad heeft ten opzichte van het bestuur van de IJV en de VBIJ vorm te geven. Het is altijd de opzet geweest om de Beleidsraad de functie van denktank te laten vervullen teneinde het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies te dienen.

Omdat het bestuur overbelast was, en feitelijk nog steeds is, hebben de leden van de Beleidsraad zich verdienstelijk gemaakt het bestuur niet alleen inhoudelijk te ondersteunen en adviseren, maar ook mee te denken over bestuurlijke zaken.

Ledenadministratie

De ledenadministratie wordt nu geheel door Landschap Noord-Holland gedaan.

Het aantal betalende leden bedraagt per 1 januari 2008 1931 leden.

Hiswa

In 2007 heeft de vereniging geen stand op de Hiswa gehad vanwege de verhoogde kosten. Ook in 2008 zal dat niet >

het geval zijn. Dat is jammer maar om financiële redenen onvermijdelijk.

VBIJ expert meeting

In 2007 heeft de expertmeeting zes maal vergaderd. Medewerkers van de samenwerkende organisaties komen dan bijeen om tot een gezamenlijk beleid te komen. Die bijeenkomsten verlopen naar wens en ondersteunen het VBIJ bestuur. De IJV is vertegenwoordigd door Udo Vroom, Winfried Jansen en George Keet en soms aangevuld door Marten Bierman en Jan Baron op grond van hun expertise over bepaalde onderwerpen.

Planologische ontwikkelingen in 2007

Omdat Flos Fleischer in haar functie van coördinator haar handen vol heeft bij het opzetten van symposia, congressen en het verkrijgen van projectsubsidies en het onderhouden van netwerken, is geen tijd beschikbaar voor de dagelijkse planologische kwesties.

Regelmatig moeten we ingrijpen bij gemeentelijke en provinciale plannen

die naar onze mening het IJsselmeergebied schade zullen berokkenen. Jan Baron ondersteunt de VBIJ nog steeds bij het leggen van contacten met gemeenten, provincies en plaatselijke actiegroepen. Dat leidt regelmatig tot het indienen van zienswijzen en daarna als regel tot het in beroep gaan.

IJburg 2e fase

Het schiet niet erg op met de ontwikkeling van het bestemmingsplan IJburg fase 2.

Naar ons bekend is geworden heeft de gemeente Amsterdam het besluit genomen vele miljoenen te steken in de aanleg van een driehoeksmosselbank.

Het is de vraag of dat voldoende is om de Raad van State in de toekomst te overtuigen.

Sommige deskundigen hebben aangegeven dat het jaren zal duren alvorens een dergelijke mosselbank goed functioneert. Inmiddels wordt de demografische werkelijkheid steeds duidelijker. De bevolking vergrijsst. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de bevolkingsprognose van het Rijk en Provincies voor de

Noordvleugel van de Randstad, slecht onderbouwd is. In feite bestaat het risico dat in dat gebied voor leegstand gebouwd gaat worden. (bron: Wim Derks, Structurele bevolkingsdaling, Universiteit van Maastricht, februari 2006) IJburg behoort tot de Noordvleugel.

Website

Het ging niet goed met onze website. Van de gemaakte afspraken kwam niet veel terecht. Inmiddels is de situatie verbeterd. Het blijft moeilijk om de site te onderhouden.

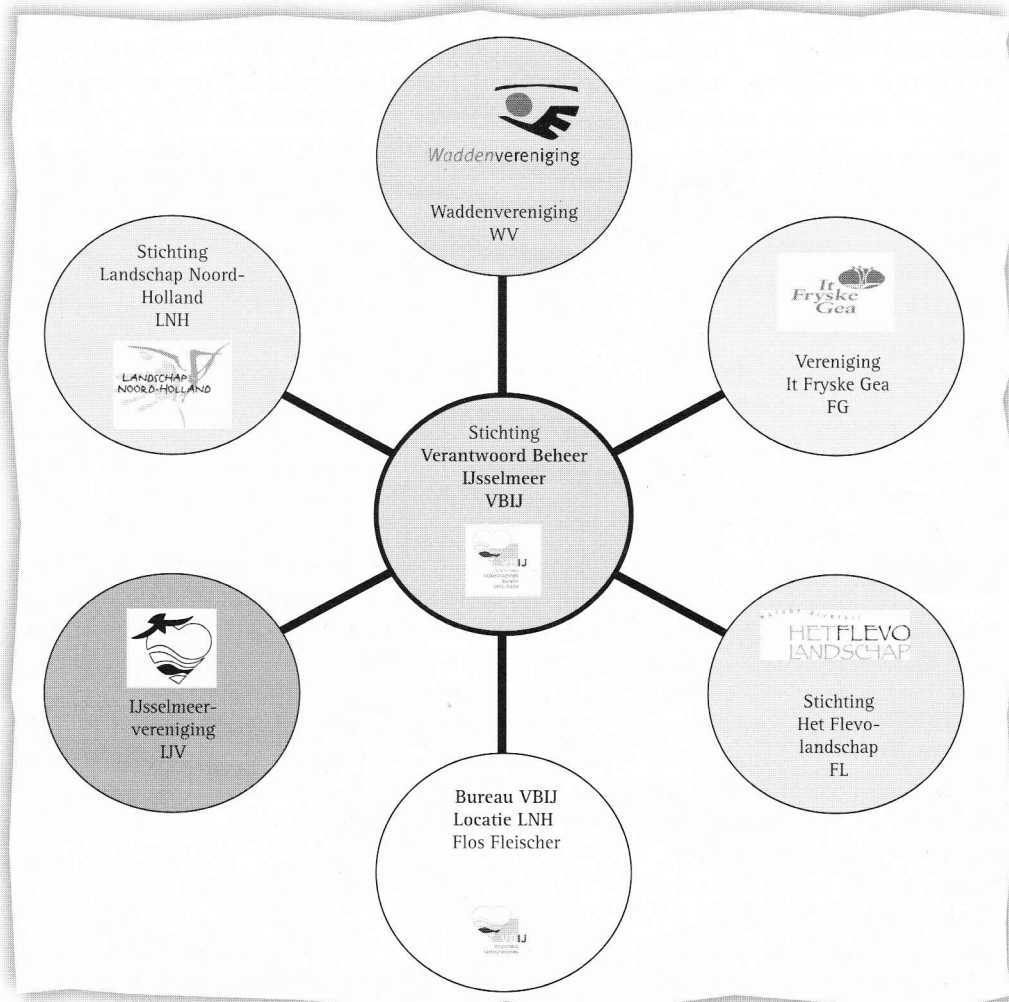
IJsselmeerberichten

In ons verenigingsblad zou eigenlijk meer de nadruk moeten liggen op de nieuwe taak die de vereniging heeft na het tot stand komen van de samenwerking.

De nadruk zou moeten liggen op onderzoek en advisering mede door de inbreng van de Beleidsraad. De werkelijkheid is, dat veel van wat u leest in ons blad betrekking heeft op de ondersteunende activiteiten in de VBIJ. Het bestuur ondersteunt de VBIJ nog steeds rechtstreeks bij de procedures. Dat vindt u terug in artikelen betreffende planologische zaken.

Voor de buitenwacht is dat soms verwarrend en wordt vaak de vraag gesteld "Vertegenwoordigt u nou de IJsselmeervereniging of de VBIJ? "

Wij hopen dat geleidelijk de directe inbreng bij procedures verschuift naar advisering en onderzoek. Er is veel kennis in de IJsselmeervereniging aanwezig die veel beter benut zou kunnen worden. Ons blad blijft echter ons uithangbord! ■

De stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer is een complementair samenwerkingsverband waarin de vijf organisaties samenwerken voor een verantwoord en dynamische beheer van het IJsselmeer.

De lidorganisaties zijn onafhankelijk. De IJsselmeervereniging heeft ruimte voor procedures en heeft vrijheid van handelen.

Reacties

Papineau Salm en het Open IJmeer

Kees van Baalen en Co Verkade,
namens BONO Durgerdam:

Iedere morgen van de nieuwe werkdag schrikken de Durgerdammers wakker van de heimachines op IJburg. Stipt om 07.00 uur starten de heiers met het lawaaiig werk. IJburg wordt letterlijk uit de grond gestampt. De rijen flatgebouwen komen keurig in het gelid en volgen de kustlijn van Diemen. Dat de strijd verloren is en IJburg al wordt aangelegd is de helft van het verhaal. Weinig mensen realiseren zich dat wat er nu staat en nu gebouwd wordt IJburg fase 1 is en dat IJburg fase 2 het open IJmeer nog veel verder zal aantasten. Fase 2 zal nog een veel grotere inbreuk in het watergebied vormen, omdat het plan dwars het IJsselmeer insteekt richting Pampus. De vier geplande eilanden van deze fase moeten IJburg voltooien.

De IJsselmeervereniging verzette zich al jaren tegen aantasting van het IJmeer door IJburg. Nico Papineau Salm heeft namens de IJsselmeervereniging jaren lang inspirerend leiding gegeven aan de strijd om het IJmeer open te houden ten behoeve van natuur, milieu, de zeilers, de recreërende Amsterdammers en niet in het minst het waterstaatkundig beleid. Amsterdammers hebben decennia lang het geluk gehad dat je van je huis op de fiets of met openbaar vervoer in een half uur over weilanden of open water de horizon kon zien en vrij kon ademhalen. Als IJburg fase 1 en 2 en wellicht Almere Pampushaven zijn gerealiseerd moet je om iets anders te zien, dan beton en asfalt er met de auto op uit. Of erger nog, met het vliegtuig. Ook was Nico voorzitter van de actiegroep "Houd het IJmeer Open" waar onder meer BONO (Boos op nieuw Oost, uit Durgerdam) de Centrale Dorpenraad Amsterdam Noord, het Milieucentrum Amsterdam, de IJsselmeervereniging etc deel van uitmaakten.

Door de bezwaarschriften van de IJsselmeervereniging en Centrale Dorpenraad onder aanvoering van voorzitter Marten Bierman heeft de Raad van State (RvS)

medio 2004 de bouw van IJburg fase 2 voorlopig in de ijskast gezet. Amsterdam moest het voorbereidende werk (het Milieueffect onderzoek m.b.t de Europese vogelrichtlijn) over doen. Dit milieuarargument van de tegenstanders was voor de RvS voldoende om de Gemeente terug te fluiten. Alle andere bezwaren van de tegenstanders van IJburg 2 bleven liggen en kunnen nu alsnog uit de kast worden gehaald. We denken aan de gewijzigde inzichten in de waterhuishouding, het tekort aan compenserende maatregelen, alternatieve woningbouwlocaties e.d.

Nu is Nico stadsdeelvoorzitter van Zeeburg geworden en is zijn visie op het open houden van het IJmeer 180% gedraaid en schrijft hij in IJsselmeerberichten van december 2007 dat de woningen van fase 2 zo hard nodig zijn, voor de woningnood, terwijl de IJsselmeervereniging nog in 2004 door de TU Delft (onderzoek van 5 juli 2004) heeft laten voorrekenen dat er meer dan voldoende alternatieve woningbouwlocaties in Amsterdam zijn. Zo bleek toen de woningbehoefte tot 2010 niet 72.000 woningen (plancapaciteit van 2003) doch 52.000 (incl. 30% overcapaciteit!) genoemd als maximaal scenario in de ambtelijke nota Nu of Straks. Terwijl voor de periode na 2010 binnen de grenzen van Amsterdam nog ruimte is voor ruim 50.000 extra woningen (boven de plancapaciteit van 72.000) in de Zuid-Oost-lob, de Ringzone West en de Noordelijke IJ-oever. ■

T. HoEVERS, Amsterdam-Nieuwendam:

Het ingezonden stuk van mijnheer Papineau Salm in het novembernummer van IJsselmeerberichten heeft mijn aandacht getrokken. Hierbij enig commentaar daarop. Het valt mij van deze man, die indertijd toch zeer actief heeft gestreden tegen de aanleg van IJburg, ernstig tegen dat hij zich nu toch uitsprekt voor de bouw van fase 2, in plaats van zich ervoor in te zetten om tenminste nog iets van het waardevolle IJmeer-landschap te behouden. Dat het referendum werd verloren is eigen schuld. Er werden

geen goede alternatieven voor woningbouw aangedragen. Ik heb dat wel willen doen, maar de ideeën die ik naar voren bracht, werden door het comité niet overgenomen.

Er werd te eenzijdig gewezen op de natuurwetenschappelijke waarde van het gebied. Dat moest natuurlijk ook wel, maar de massa bestaat voor het overgrote deel uit oppervlakkige natuurliefhebbers (ikzelf ook), die meer geïnteresseerd zijn in landschap en recreatiemogelijkheden. Daar had in de eerste plaats bij het campagne voeren de nadruk op moeten vallen.

De Stembureaus gingen veel te vroeg dicht: 's avonds om zeven uur al. Velen van hen die tegen etenstijd van hun werk thuis komen, zullen er dan niet meer toe komen om na de maaltijd nog even gauw naar het stembureau te hollen. Wel als ze er meer tijd voor hebben. Bij latere verkiezingen was de sluitings-tijd negen uur, om de mensen meer tijd te geven. Was dat bij het referendum ook zo geweest, dan had waarschijnlijk het tekort aan stemmen, dat niet eens zo heel groot was, overbrugd kunnen worden. Ik verwijt het mezelf wel, dat ik heb verzuimd het comité een later sluitingsuur voor te stellen.

Wat er nu moet gebeuren? Doorgaan met proberen fase 2 afgelast te krijgen, en daarbij, behalve op de ecologische, ook op de landschappelijke en recreatieve waarden wijzen. En met alternatieven komen. En, al is het een utopie, Almere zou ook niet verder uitgebreid moeten worden. Amsterdam wel, in de weilanden direct tegen de stad aan, uitgezonderd een paar belangrijke landschappen.

Maar dat hele Almere had, evenals IJburg, nooit moeten bestaan. Het is het overloopbeleid uit de jaren 60-70. Om de een of andere duistere reden mochten de grote steden niet meer uitbreiden, de mensen moesten maar elders gaan wonen. En nu zitten we met de brokken: onbeheersbare stromen forensenverkeer. Maar uitbreiding van de wegverbindingen mag in geen geval gaan ten koste van het IJmeer, het Naardermeer en het Geingebied.

Dat IJburg fase 1, wat voorzieningen aangaat, in de problemen zal komen als fase 2 er niet komt, dat geloof ik niet. Fase 1 is goed voor circa 20.000 inwoners. Er zijn zoveel stadjes en grote dorpen met zo'n inwonertal.

Met een goed ruimtelijk beleid had dit zwaar overbevolkte Nederland toch nog een mooi, aantrekkelijk land kunnen zijn. Maar de planologen maken er een puinhoop van! Met dank voor uw aandacht. ■

R. Snijder:

Goede actie tegen de windturbines bij De Nes. Een mooi gezicht is het zeker niet, al navigeer ik er soms op. Als je ze niet wilt zien, keer je je rug erheen. >

Veel erger, want beslist niet te negeren, zijn de waterscooters die daar iedere mooie dag tot 's avonds 11 uur de rust verpesten voor de natuur en menig zeiler.

Ik weet dat de herrie van de scooters en het gedrag van de bestuurders als terreur wordt ervaren, en dat daardoor veel zeilers deze vluchthaven inmiddels mijden. En hoe valt het te rijmen dat begin zo-

mer 2007 een grotere baan voor snelle motorboten is gelegd in de "dubbel beschermde" Gouwzee? ■

Eindelijk geld voor water

MARTEN BIERMAN

Kabinet, kennisinstituten en bedrijfsleven stellen ongeveer € 45 miljoen beschikbaar voor innovatieve projecten tegen wateroverlast door klimaatverandering. Het geld gaat naar waterprojecten: Flood control 2015 en Building with Nature voor ondermeer het ontwerpen van duurzame inrichting van kust-, delta- en rivierengebied. Onze estuariumvisie voor het IJsselmeergebied mag in dat programma niet ontbreken!

Noordoostpolder geen plek voor kerncentrale?

Volgens het structuurschema elektriciteitsvoorziening SEV III is de Noordoostpolder minder geschikt als locatie voor een toekomstige kerncentrale, maar valt niet af. Dat is in de ministerraad besloten. De locatie blijft vallen onder het waarborgingsbeleid, zodat in dit gebied geen ontwikkelingen mogen plaatsvinden, die de bouw van een kerncentrale in de toekomst onmogelijk maken of ernstig belemmeren. De IJsselmeervereniging heeft

bezwaar tegen kerncentrales, zolang het afvalprobleem niet is opgelost. De splijtstofwinning is zeer milieuvriendelijk en het probleem van de eindigheid van de grondstof speelt hier ook. Bezorgd zijn we op deze plek voor risico's als de koelwatertemperatuur en de koppeling met drinkwaterwingebied.

Over dit structuurschema wordt, na inspraak via de procedure van de planologische kernbeslissing, in de zomer een definitief kabinetsstandpunt verwacht. ■

Rapport Waardenburg uitbreiding recreatievaart IJsselmeergebied

JAN BARON

Op 31 mei 2007 is het langverwachte rapport over de groei van de recreatievaart gereedgekomen. In november 2004 hebben de provincies Friesland, Noord-Holland en Flevoland de "Kadernota Markermeer & IJsselmeer" vastgesteld. Deze kadernota was bedoeld als bouwsteen voor het formuleren van een Interprovinciaal Streekplan voor het IJsselmeergebied. Dat Interprovinciaal Streekplan is er niet gekomen maar als inventarisatie van allerlei problemen heeft deze kadernota wel degelijk nut gehad. De provincies waren wat ongerust geworden over de wel erg onstuimige groei van de recreatievaart.

Dat was reden om het Bureau Waardenburg B.V. uit Culemborg te vragen onderzoek te doen naar de effecten op de natuurwaarden. Hoewel het omvangrijke rapport 31 mei 2007 klaar was, heeft het toch tot het na jaar geduurd alvorens het mogelijk werd een exemplaar te bemachtigen. Er wordt uitgebreid ingegaan op de effecten die de recreatievaart heeft op

vogels en natuur. Voor de liefhebbers is er een exemplaar in te zien op ons kantoor.

De belangrijkste punten op een rijtje. Het blijkt dat de groei van de recreatievaart op sommige delen van de IJsselmeergebied een te grote invloed heeft. Het IJmeer wordt in feite op dit moment al overbelast. Het Bureau Waardenburg heeft zich niet beperkt tot de recreatievaart maar ook andere activiteiten in het IJsselmeergebied belicht. O.a. de volgende zaken worden aangevoerd: Waterhuishouding, Infrastructuur, Agrarisch gebruik en visserij, Recreatie, Natuur en milieu. Waardenburg stelt terecht dat al deze activiteiten gezamenlijk beoordeeld moeten worden vanwege het cumulatieve effect.

Verder zegt het rapport: "Het totaalbeeld van cumulatieve effect, waarin de effecten van een uitbreiding van de recreatievaart geheel zijn meegenomen, ontbreekt op dit moment. Nog lopende studies zullen na afronding alle bouwstenen bevatten die voor een dergelijke beoordeling van

cumulatie effecten noodzakelijk is". Eindelijk beschikken we over een rapport dat verder kijkt naar de directe invloed van een plan dat men graag wil uitvoeren. Deze benadering zal een ingrijpende invloed hebben op de toekomst van het IJsselmeergebied. ■

Weg over Krabbersgat

UDO VROOM

Ik citeer het Westfries Weekblad van 16 januari 2008: "Bovenkarspel Enkhuizen, het jongste plan voor een vernieuwde Westfriisaweg met een zuidvariant langs Hoogkarspel gaat uit van een deel van de route bij Stede Broec over het IJsselmeer. De actiegroepen zijn niet blij met het idee. Het plan gaat uit van een aftakking van het zuidtrace na Hoogkarspel om daarna over water uit te komen bij wat een grote haven - goederen terminal zal moeten worden bij de Krabbersplaat (het terrein vlakbij de oude sluis). Daarbij zou kwetsbaar gebied bij Bovenkarspel worden ontzien en gelijk een goede aansluiting in het ketengoederenvervoer (water en weg vervoer) worden gerealiseerd.

Dit is een amusante tekst die bij navraag niet bekend was bij de actiegroepen. Het is geestig. Deze tekst stoelt op een pagina van de website gemeente Enkhuizen. De gemeente heeft onder de kop: "Westfriisaweg, Waarom het zuidtrace" een mooie pagina gemaakt. De tussen kopjes luiden: waar gaat het over, iedereen is voor, twee traces, noordtrace geen optie, zuidtrace beste optie. Tot slot volgen de meningen van notabelen. Die zijn komiek: "De unieke vesting-

werken van Enkhuizen mogen na vier eeuwen niet bedreigd worden door een drukke verkeersader". Waarom heeft meneer de Vries als bestuurder van de vereniging Vrienden van het Zuiderzeemuseum geen stelling genomen tegen de aantasting van het unieke waterfront van Enkhuizen. De heer van der Veen vindt als fractievoorzitter van de PvdA dat de noordvariant met bocht afsnijding vlak langs de scholengemeenschap Enkhuizen in tweeën deelt. Het onderwijsmodel van zijn partij was al niet goed. Waarom zou je het niet in vierdelen. Mevrouw Francis van Boxtel- Dries, voorzitter ondernemingsraad Syngenta Seeds bv vindt dat het besluit voor een noordelijke variant grote consequenties zal hebben voor de werkgelegenheid van medewerkers van Syngenta Seeds bv. Wat stellen oude zaadtelersvelden van ooit arme Andijker boeren in dienst van de voormalige firma Sluis en Groot nu nog voor. De mooiste slogan is van Bram Sluis, rector van de regionale scholen gemeenschap: Een vier-baans en een twee-baansweg pal langs een school waar dagelijks meer dan 1500 leerlingen leven en werken? Uit oogpunt van luchtkwaliteit en geluidshinder geen serieuze optie". Dus maar door het IJsselmeer. Met

de wethouders Zwaan en Franx van Stedebroec en Enkhuizen komt de aap uit de mouw. Zij hebben elkaar als kleinschalige polderaars gevonden in de oplossing. De haven van Stedebroec slibt dicht. Bagger de haven uit en gooi de specie in een deel van het Krabbersgat. Dan maak je een poldertje waarop een weg kan worden aangelegd. Maar nog mooier. Naast de vooroever als bescherming van de Westfriese omringdijk ontstaat een nieuw industrieterrein: Krabbersplaat 2. Gemeenten moeten geen zeggenschap hebben over de bestemming van het open water van het IJsselmeer. Dat is de taak van een nationale regisseur, een waterschout. Wethouders praten in hun eigen straatje. ■

De strijd tegen verrommeling van de IJsselmeerkust

van het planologische front

JAN BARON

Windturbines

De procedure tegen de vervanging van de drie kleine windturbines aan de Nes bij de dijk naar Marken is nog niet teneinde. De provincie Noord-Holland heeft de gevraagde vrijstelling van het bestemmingsplan afgegeven zodat voor de gemeente Waterland de weg vrij was een reguliere bouwvergunning af te geven. De VBIJ heeft daartegen een bezwaar ingediend. Er waren ook andere belanghebbenden die zich tegen de bouw van de twee zeer grote turbines verzetten. Conform de regels heeft de gemeente een onafhankelijke hoorcommissie ingesteld. De hoorcommissie bestaat uit onafhankelijke juristen. In de loop van januari wordt het advies van de commissie verwacht. Het is mogelijk dat de gemeente het advies naast zich neerlegt.

Overigens heeft het onderzoeksinstituut Alterra te Wageningen in opdracht van het Ministerie van LNV een onderzoek uitgevoerd naar de effecten op het landschap van de nieuwste generatie windturbines. Aanleiding is de enorme schaalvergroting van nieuwste turbines die een masthoogte hebben van rond de 120 meter en een rotordiameter van circa 125 meter.

In het rapport wordt uitgebreid aandacht geschonken aan de belevingswaarde.

In open landschappen is de invloed van de steeds groter wordende turbines steeds dominant. In kleinschaliger landschappen is de beleving anders. In opdracht van de Rijksbouwmeester is aan vijf bureaus opdracht verstrekt om een nieuwe plaatsingsstrategie te ontwerpen voor windturbines die voortborduurde op reeds ontwikkelde kennis. Uitgangspunt was de plaatsing van 4.000 MW vermogen op het land en 10.000 MW op zee. Alterra heeft de vijf studies bekeken en komt tot de conclusie dat in geen

van de studies een goed beeld wordt getoond van de werkelijkheid wanneer op de voorgestelde manieren turbines in het landschap geplaatst zouden worden.

Er is nauwelijks gebruik gemaakt van beschikbare technieken om meer waarheidsgetrouwe simulaties te produceren.

De resultaten van de studies geven geen antwoord op de vraag - hoe bij plaatsing op het land - nivellering van het landschap kan worden voorkomen. Er is geen antwoord op de vraag hoe moet worden omgegaan met cumulatieve van windparken en interferentie tussen windparken onderling en tussen windmolens en andere elementen zoals hoogspanningsmasten. Het rapport van Alterra geeft een aantal aandachtspunten die goed onderzocht moeten worden. Tot op heden is er weinig aandacht voor het feit dat niet alleen de grootte van de nieuwe generatie turbines van grote invloed is op het landschap, maar zeker ook het draaien van de rotor. Dat maakt een turbine tot een dominant element.

“Een andere vraag voor de toekomst is of er categorieën landschappen zijn waar we absoluut géén windturbines willen waarnemen. Belangrijk is hierbij dat men zich moet realiseren dat alleen maar géén windturbines zetten in het betreffende landschap geen oplossing biedt. Rondom het gebied moet nog een zone van maximaal 30 km vrijgehouden worden”. Het Alterra-rapport biedt opnieuw houvast bij de strijd tegen de verwoestende turbineplaag.

In het jaarverslag van 2006 heeft u gelezen dat de ontwikkelingen van de windparken Noordoostpolder en Wieringermeerdijk stil staan. In die situatie is tot op heden geen verandering gekomen. Waaraan de vertraging in beide projecten te wijten is, is ons onbekend. Kennelijk ligt het toch erg moeilijk te meer omdat steeds meer

bekend wordt van de nadelige effecten op natuur en milieu. Wij blijven attent en zullen de provincies Noord-Holland en Flevoland vragen wat de ontwikkelingen zijn. Wel is bekend dat het Rijk het geplande windpark bij de Noordoostpolder tot Rijksproject heeft verklaard. Dat betekent dat het Rijk de regie naar zich toetrekt waarbij de lagere overheden buiten spel staan. Het Rijk acht dit windpark van groot maatschappelijk belang van dwingende aard. Die omschrijving betekent, dat alle andere belangen moeten wijken. Er staat eventueel wel beroep open bij de Raad van State. Het vorige Kabinet heeft het besluit tot het verklaren dat het windpark een Rijksproject zal zijn niet verder uitgewerkt. Het huidige Kabinet heeft nog geen enkele uitspraak in die richting gedaan. Wij wachten af en zullen af en toe ons licht opsteken bij de betreffende Ministeries.

Bouwvergunningen, bestemmingsplannen, vrijstellingen en ander ongemak

In IJsselmeerberichten van november 2007 stond een artikel over de voorgenomen bouw van een groot appartementenhotel in het gebied "het Nesbos". Het is buitendijkse grond direct ten noorden van het dorp Onderdijk in de gemeente Wervershoof en ligt tussen twee natuurontwikkelingsgebieden in. De gemeente voelde zich gedwongen de aanvraag voor de bouw toe te staan en heeft gebruik gemaakt van haar wijzigingsbevoegdheid zoals omschreven in het bestemmingsplan.

Voor de VBIJ bleef geen andere weg open dan een procedure bij de Raad van State.

Onze advocaat de heer mr. Barry Meruma heeft een beroepschrift ingediend. Omdat er tussen het indienen van een beroep en de feitelijke behandeling door de Raad van State minstens een half jaar ligt, heeft mr. Meruma bij de voorzitter van de Raad van State een schorsingsverzoek ingediend. Dat verzoek is ingewilligd hetgeen een goed voorteken is. Door de opgelegde schorsing kan de initiatiefnemer niet gaan bouwen zolang de Raad van State geen beslissing in de hoofdzaak neemt.

De VBIJ heeft bij de Raad van State een beroepschrift ingediend tegen het goedkeuringsbesluit van de provincie Flevoland betreffende het bestemmingsplan Almere Poort. Mr. Meruma heeft dat namens de VBIJ gedaan. De bezwaren richten zich tegen de voorgenomen hoogbouw vlakbij het IJmeer. De gemeente acht hoogbouw absoluut noodzakelijk gegeven de wens dat Almere een grootstedelijk karakter moet krijgen en het IJmeer in het geheel van de ontwikkeling van Almere tot een waterpark moet worden getransformeerd. Hoewel in het bestemmingsplan Almere Poort nog geen onomkeerbare ontwikkelingen zijn vastgesteld op grond waarvan in Almere Pampus buitendijks gebouwd gaat worden, wordt in de tekst van het plan voortdurend in die richting gedacht. De behandeling van het beroepschrift zal nog wel enige tijd op zich laten wachten omdat een adviesorgaan de zaak eerst gaat onderzoeken.

Uit een artikel in de Staatscourant van 8 januari 2008 staat, dat overheidsbeschikkingen vanaf 1 januari 2009 uitsluitend digitaal worden gepubliceerd. Daarmee worden de papieren beschikkingen in het Staatsblad, het Tractatenblad en de Staatscourant, verleden tijd.

Uitsluitend de digitale bekendmakingen zijn vanaf die datum rechtsgeldig. Dat blijkt uit een wetsvoorstel dat het Kabinet bij de Tweede Kamer heeft ingediend.

Of het lukt de datum van 1 januari 2009 te halen, is de vraag, dergelijke grote veranderingen zijn vaak moeilijk binnen de daarvoor vastgestelde termijn te regelen.

Kennelijk gaat het Kabinet er van uit dat iedere burger over internet beschikt. De praktijk is anders en dit plan zal wel bezwaren opleveren.

De Zuidpolder-Oost in de gemeente Edam-Volendam is een kwestie die alsmaar doorziekt. Nadat de Raad van State het plan gedeeltelijk heeft afgekeurd, is de gemeente bezig deelplannen te maken. Ook die plannen zijn te veroordelen, wat opnieuw tot procedures heeft geleid. Zoals bekend, is deze zaak al voor de oprichting van de VBIJ gaande, reden waarom de IJsselmeervereniging nog steeds in de procedure zit samen met de vereniging "Denken Voor Doen en Ook Vogels hebben Bouwdrift". Onze zaak wordt behartigd door de advocaat Luuk Hamer.

Van waterwoningen naar boothuizen

In de rubriek "Kort Nieuws" in het juni-nummer van IJsselmeerberichten, wordt aandacht besteed aan het Bestemmingsplan "Schelphoek" in Hoorn. De bedoeling is in dit gebied een jachthaven aan te leggen met een capaciteit van 500 tot 800 ligplaatsen. In het plan was de bouw van 25 waterwoningen, drijvende huizen voor permanente bewoning opgenomen. De VBIJ heeft destijds bezwaar gemaakt tegen de voorgenomen omvang van het project en tegen de bouw van de waterwoningen. De gemeente was niet gevoelig voor onze argumenten.

Wat betreft de omvang van het project hebben wij de gemeente gewezen op de studie die op dat moment

plaatsvond naar de effecten op natuur en vogels als gevolg van de groei van de recreatievaart. De gemeente bleef van mening dat de cumulatieve effecten van het plan beperkt zouden blijven. Ook de provincie Flevoland, die het gezag over dit gebied heeft, was van mening dat er geen significante effecten zouden optreden en verschaftte een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet. Daartegen ging de VBIJ in bezwaar. Ook had de provincie geen bezwaar tegen de voorgenomen bouw van de geplande waterwoningen. Overigens moet worden opgemerkt dat deze woningen niet noodzakelijk zijn voor de exploitatie van de haven.

Tijdens een gesprek met de projectleider bleek dat de gemeente de waterwoningen uit het plan gehaald had en dat alleen de bouw van de jachthaven aan de orde bleef. Dat was voor de VBIJ reden om de bezwaren tegen de jachthaven in te trekken. Hoewel de omvang van het project erg fors is, is de VBIJ van mening dat procederen niet erg zinvol zal zijn wanneer het alleen om de omvang gaat. Het verdwijnen van de waterwoningen was voor de VBIJ een reden de procedure stop te zetten.

Een week nadat de VBIJ deze beslissing aan het gemeentebestuur had laten weten ontving de VBIJ het bericht dat er geen waterwoningen maar boothuizen zouden worden gebouwd. Dat was de VBIJ niet verteld tijdens het gesprek in het gemeentehuis van Hoorn. Voor de VBIJ was dit een reden een brief naar de wethouder te zenden. Er volgde een gesprek met de wethouder. Hoewel de geplande boothuizen niet voor permanente bewoning bedoeld zijn, is het ruimtelijk effect natuurlijk niet veel anders dan bij de oorspronkelijke waterwoningen. Hoewel de gedeputeerde van Noord-Holland de gemeente nadrukkelijk had laten weten dat waterwoningen zeker niet zouden worden toegestaan, was de wethouder van mening dat het plan toch maar moest doorgaan. Boothuizen zijn toch iets anders dan waterwoningen nietwaar? Later kwam het addertje onder het gras vandaan: "Ik wil gewoon mijn zin hebben" was de motivering van de wethouder.

Gemeente Waterland

Deze gemeente in momenteel een van onze grootste planologische problemen. Er spelen vijf kwesties die aandacht vragen. De gemeente heeft grootse plannen met het bui-

tendijks gebied dat bekend staat als het Galgeriet

Eeuwenlang is het buitendijks gebied gebleven maar vlak na de tweede wereldoorlog is het bebouwd met bedrijfsgebouwen. Het is een rommelig terrein dat nodig opgeknapt moet worden. Daartoe is een zogenaamd Masterplan opgesteld dat voorziet in buitendijks bouw van woningen en een supermarkt.

Waar wij problemen mee hebben is, het totaal ontbreken van een totaal plan waarin de oude binnenstad is opgenomen.

Tussen het Galgeriet en de oude binnenstad ligt een ordeloos terrein dat de naam Het Prooyen draagt. De bedoeling van de gemeente is de binnenstad te versterken door middel van het Galgeriet. Dit dreigt te verzanden

als het Prooyen niet aangepakt wordt. De VBIJ probeert deelnemer te worden in de discussie over het plan. Daarnaast is het oude probleem de Camping/Jachthaven Uitdam weer actueel geworden. Er ligt nu een plan op tafel dat het beste omschreven kan worden als een soort "Center Parcs" buitendijks met een overdekt zwembad. Daarnaast moet de bestaande jachthaven uitgebreid worden tot ca. 500 ligplaatsen. De oorzaak van dit alles is gelegen in het feit dat de huidige eigenaar/exploitant in het verleden vervuilde grond heeft gestort waardoor verplichte sanering noodzakelijk is.

De eigenaar wil dat alleen doen wanneer hij de vrije hand krijgt. Uiteraard met de welwillende steun van gemeente en provincie.

In IJsselmeerberichten in het jaar 2007 heeft u kunnen lezen dat de VBIJ nog steeds ageert tegen de vervanging van drie kleine windturbines bij de vluchthaven De Nes bij het begin van de dijk naar Marken. De laatste ontwikkeling tijdens dit schrijven is dat een onafhankelijke hoorcommissie de bezwaren heeft behandeld. De uitkomst daarvan is nog niet bekend. Mogelijk kan tijdens de Algemene Leden Vergadering hierop teruggekomen worden. De provincie Noord-Holland heeft, geheel in strijd met haar eigen planologisch beleid, vrijstelling verleend zodat de bouw van twee zeer grote turbines mogelijk wordt. Wordt vervolgd.

Overigens heeft de Gemeenteraad van Waterland besloten een onderzoek te starten naar de mogelijkheden de dijk tussen Waterland en Marken door te steken zodat de haven van Monnickendam beter bereikbaar wordt. Via het RIZA hebben wij vernomen dat een doorsteek zeer nadelige gevolgen zal hebben voor de dubbel beschermde Gouwzee. ■

Positieve reacties op 'open' Afsluitdijk

ANKY WOUDESTRA EN FLOS FLEISCHER

De Afsluitdijk als stormvloedkering – een dam met grote, afsluitbare openingen – is een van de plannen die zijn besproken tijdens het Werkatelier Afsluitdijk op 10 januari in de Korenbeurs in Franeker. De Waddenvereniging presenteerde hier het plan voor een 'open' Afsluitdijk. De reacties van de aanwezigen varieerden van: "begin maar eens met een kleine opening" tot "dit is een benadering die we eens verder moeten uitwerken". Na nog een viertal Ateliers volgt op 14 maart een symposium, waar de resultaten worden gepresenteerd.

Tijdens het 'Atelier Afsluitdijk, bouwen met de natuur', georganiseerd door Rijkswaterstaat en voorgezeten door Commissaris van de Koningin in Friesland, Ed Nijpels, zijn vier plannen met de Afsluitdijk vanuit de natuur invalshoek toegelicht en besproken. Een selectie van deze plannen zal deel uitmaken van een toekomstverkenning Afsluitdijk die eind 2008 zal worden aangeboden aan de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. Aanleiding is de geconstateerde onveiligheid van de dam en de lawine aan ideeën in 2007, het jaar van het 75-jarig bestaan van de Afsluitdijk. Er volgen op korte termijn nog vier Ateliers.

De Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer heeft vorig jaar haar visie gepresenteerd: herstel het estuariene karakter van het IJsselmeer zodat met het te verwachten grotere aanbod water via de rivieren zout water én slib naar zee spoelt. Apart hiervan publiceerde de Waddenvereniging een studie naar de mogelijkheden van de Afsluitdijk in het kader van aanpassing aan klimaatverandering, met als resultaat: laat zout water en zee- en sedimentstroming toe door de Afsluitdijk.

De Waddenvereniging was door de organisatoren gevraagd de achtergrond van deze ideeën toe te lichten.

De Afsluitdijk als verbinding tussen Waddenzee en IJsselmeer in plaats van een barrière, dat was de boodschap. Door de Waddenzee te verbinden met het IJsselmeer ontstaat meer ruimte voor landschapsvormende processen, waardoor het gebied weerbaarder wordt tegen klimaatverandering; ook andere zaken kunnen mee profiteren: natuur, visserij, recreatie en mogelijk de beroepsvaart. Wel is het zaak deze aanpak in stappen te ontwikkelen, want de precieze werking van de natuurlijke processen is lastig te voorspellen. De suggestie van een enkeling om met een grote opening in de dijk op een logische plek te beginnen, is in dit opzicht heel waardevol.

In de reacties van het publiek komt verder vooral het punt van het verdwijnen van het zoetwaterbekken naar voren. De VBIJ en de Waddenvereniging zien echter alternatieve mogelijkheden voor de drinkwatervoorziening en de doorspoeling van agrarisch gebied. Zo zouden zij graag zien dat de zoetwater stroom uit de IJssel deels via een randmeer achter de NO-polder naar Friesland wordt gevoerd.

De overige drie plannen kiezen een veel kleinschaliger en meer kunstmatige aanpak, maar zijn deels goed te combineren met een stormvloedkering: teelt van zilte groenten en vis; gebruik natuurvriendelijke materialen en vormen en aanleg kwelders, rietvelden en mosselbanken; aanleg brak 'binnenmeer' in het IJsselmeer, gecombineerd met recreatieve ontwikkelingen en energie opwekking (Lelymeer). ■

75 jaar afsluitdijk: de kracht van verbindingen

FRANS HIJMANS

Onder deze titel organiseerde Deltares, in samenwerking met stichting VBIJ, op 17 december 2007 een symposium in het sfeervolle Amsterdams Huis van het Zuiderzeemuseum. Het symposium was het tweede in een estafette van drie symposia. Het derde symposium zal op 27 mei 2008 plaatsvinden, precies 76 jaar na het afsluiten van de Zuiderzee. De estafette is een queeste naar behoud en versterking van de kernkwaliteiten van het IJsselmeer: rust: weidsheid en duisternis.

Waar de titel van dit symposium op sloeg zal niet iedereen direct duidelijk zijn geweest, maar de presentaties waren helder en inspirerend genoeg. Ik licht er twee toe:

Frans Klijn van Deltares noemde drie waarden: veiligheid, economie en natuur en landschap. Ten aanzien van de veiligheid kunnen de risico's worden geschat

aan de hand van de variabele kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de gevolgen voor mens, economie en natuur. De Afsluitdijk in z'n huidige staat is zeker nog 75 jaar goed genoeg om de veiligheid van het IJsselmeergebied te verzekeren. We hebben nog wel even tijd om goed te onderzoeken wat er met de dijk gebeuren moet. De gevolgen van klimaatverandering voor landbouw en drinkwatervoorziening in het IJsselmeergebied blijken ook wel mee te vallen. In technisch en economisch opzicht blijken de eventueel gewenste interventies uitvoerbaar. Voor natuur en landschap zijn interventies echter urgent gelet op het verlies aan bodemgradiënten, waterkwaliteit en de slibproblemen.

Gerda Lenselink van Deltares vindt ecologisch herstel van het IJsselmeergebied urgent om de kernkwaliteiten te behouden. Als belangrijkste oorzaken van de achteruitgang noemde zij de beperkte connectiviteit in het IJsselmeergebied en een star peilbeheer. Ingrepen op laag

schaalniveau zetten geen zoden aan de dijk. Zij pleit voor een aanpak minimaal op het niveau van het hele Markermeer met het herstel van een natuurlijke stroming, peilvariatie, met heldere waterzones langs de oevers en een slibrijk middendeel.

Genoeg reden om uit te zien naar het derde symposium op 27 mei 2008. ■

Voortgang van het project Te Kust en te Keur

FLOS FLEISCHER

Woensdag 28 november 2007 heeft de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer de visie op de Waterlandse IJsselmeerkust gepresenteerd. Deze visie is mede door inbreng van bewoners, belanghebbenden en natuurorganisaties tot stand gekomen. Ook kon men de tentoonstelling 'Te Kust en te Keur' bekijken in de ruimte van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in Edam.

Het project 'Te Kust en te Keur' is een initiatief van de IJsselmeervereniging en is in het leven geroepen om de verrommeling van de IJsselmeerkust, en met name de Waterlandse kust, te stoppen.

Het unieke aan dit project is dat bewoners rond de Waterlandse Zeedijk zelf het initiatief hebben genomen om de verloedering van het landschap tegen te gaan. Ze ontvingen steun van de IJsselmeervereniging, stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer en Landschap Noord-Holland. Tijdens een werkweekend hebben ze met hulp van studenten uit Delft en Wageningen en experts op het gebied van natuur en landschap een goede analyse gemaakt van de bijzondere kenmerken van het landschap en van elementen die beslist behouden moeten blijven. Zonder kaders zal het landschap verder verrommelen. Bijvoorbeeld door bebouwing op de vooroevers, uitbreiding van jachtha-

vens en aanleg van bedrijventerreinen. De initiatiefnemers van 'Te Kust en te Keur' vragen aandacht voor deze onnadenkende verrommeling en doet suggesties voor ontwikkelingen die wel passen in dit gebied.

De tentoonstelling is nog een keer te bezichtigen in het stadsdeelhuis, Amsterdam Noord, Buikslotermeerplein 2000, 1025 XL Amsterdam van 25 augustus t/m 12 september 2008.

Wilt u meer weten over deze tentoonstelling of het project, dan kunt u contact opnemen met de VBIJ, Flos Fleischer, projectleider, telefoon 0251-362753. ■

Impressie van de reizende to

TE KUST EN TE KEUR

Introductie

Het beeld van weiden met zwart-wit bonte koeien, sloten en molens is bekend tot ver over onze landsgrenzen.

Kan dit beeld behouden blijven voor toekomstige generaties?

Het klassieke veenweide gebied is onderdeel van het Nationaal Landschap Laag Holland, de dijk is aangewezen als cultuurhistorisch monument. Het IJmeer en Markermeer zijn beschermd door de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Ondanks alle bescherming is er sprake van sluipend verval en verrommeling. Hierin schuilt een ontwerp opgave van herstructurering

Doel van het project

Het ontwikkelen van een samenhangende gebiedsvisie, dat gemeenten en provincie kaders biedt waar keuzes voor de ontwikkeling van het gebied goed inpassen.

Gemeenten, bewoners en gebruikers van het gebied worden zich bewust van de verschillende waarden van dit gebied.

De gebiedsvisie is als bouwsteen te gebruiken bij de ontwikkeling van een interprovinciaal streekplan.

De randvoorwaarden door de initiatiefgroep benoemd:

- het gebied is een eenheid
- de kust moet beschermd tegen verrommeling
- bestaande natuur moet in stand blijven en waar mogelijk vergroot worden
- buitendijks bouwen is niet toegestaan, gezien de klimatologische ontwikkelingen
- het IJsselmeer blijft open en ruimtelijk, zowel vanuit het land als vanuit het water
- de cultuurhistorische waarde van dijk en landschap blijven bewaard
- zomerrecreatie, winterrust

Huidige trends/ontwikkelingen:

- sociaal-economische druk: plannen voor bedrijventerreinen en woningbouw
- recreatiedruk: uitbreidingsplannen van campings, jachthavens, wandel- en fietsroutes
- inklinking en erosie van het veen
- waterkwaliteit, afname biodiversiteit, troebelheid m.n. Markermeer doordat slib van de bodem loskomt en door de wind opgewerveld
- dijk als waterkering: hoogte, situering natuur-ontwikkelingsplannen zoals vooroevers

Een gebiedsvisie

De ruggegraat van het gebied. De grilligheid van de dijk wordt veroorzaakt door dijkdoorbraken die leiden tot een kronkelige dijk, met grote wielen.

De dijk is de rode draad; een grens tussen land en water én een verbinding

Het dijklichaam

Constante in een dynamisch landschap.

Landmark voor oriëntatie

TE KUST EN TE KEUR

Waarden van het gebied

Analyse Landschapseenheden

Landschap als compositie van afwisselend lijnen en vlakken. De lijnen ontstaan door de lintbebouwing. De wegen- en slotenstructuur en de beplanting. De vlakken door (wei)land en water. De lijnen en vlakken vormen sporen van de geschiedenis in het landschap; zij vertellen ons een verhaal over landgebruik door de mens, en de strijd tegen water.

Cultuurhistorie is het herkennen van de geschiedenis. Het is een soort geheugen, dat in het landschap is gegrift. Het cultuurhistorische verleden zichtbaar en geeft ons een plaats in het heden. Zij vertelt niet alleen ons, maar ook onze kinderen en kleinkinderen in materiële vormen het verhaal van de geschiedenis.

De beleving van ruimte

- A. Zuidelijk gebied: Hogere recreatie druk, kleinschalig landschap met lintbebouwing
  - B. Noordelijk gebied: iets rustiger, solitaire stopboerderijen en een rechte dijk
  - C. Zichtlijnen over het water. Ruimte, rust en openheid tussen de dorpen
- De horizon en het wijde water geeft de mens rust en verdieping.

De historische dijk

De ruggegraat van het gebied. De grilligheid van de dijk wordt veroorzaakt door dijkdoorbraken die leiden tot een kronkelige dijk, met grote wielen.

De dijk is de rode draad; een grens tussen land en water én een verbinding

Het dijklichaam

Constante in een dynamisch landschap.

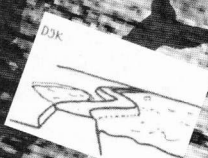
Landmark voor oriëntatie

1. BEEMSTER

2. PURMER

3. ZEEVANG

4. HOLLERWATERLAND

Een gebiedsvisie v

Exponering Te Kust en Te Keur

TE KUST EN TE KEUR

Methodes voor een gebiedsvisie

In deze van de vier thema's geven de kaders voor gebiedsvisie

Maatschappelijk-economische druk
 - Gaan buitenlandse bouw
 - Stem plannen van verschillende gemeenten op elkaar af. Kijk over de gemeentegrenzen heen!
 - Maximaliseer gebruik van bestaande bedrijventerreinen en stem onderling af
 - Bouwontwerpen passend in het landschap
 - Beoordeel plannen ook op hun effect voor de grote zichtlijnen en silhouet vanuit het water

Recreatie
 - Streef naar integrale benadering en regionale afstemming (advies van de provinciale planologische commissie)
 - Meer variatie voor watersporter in aanlegplaatsen (niet alleen vaste ligplaatsen)
 - Voorkom overcapaciteit van ligplaatsen door interprovinciale afspraken
 - Speel in op ontwikkelingen als "shipsharing" en verhuur t.p.v. particulier bezit

Recreatie op het land
 - Maak het gebied aantrekkelijk vanuit de beleving van het landschap en haar waarden
 - Handhaaf het contrast tussen de stad en het open veenweidegebied achter de ringweg
 - Bescherm de grote zichtlijnen en bewaar de ruimtelijke schoonheid van het landschap
 - Interdisciplinair recreatieschap, uitgaande van het geheel van cultuurhistorische en natuurwaarden
 - Verbind de verschillende lijnen en vlakken met elkaar, ook visueel

Water
 - Bevorder agrarisch natuurbeheer
 - Waterhuishouding die inklinken van het veen voorkomt

Streek en Europese natuurbeschermingsrichtlijnen
 - Maak de ecologische potentie door slibvorming tegen erosie te verminderen door luwe plekken te creëren, zowel boven als onder water
 - Behoud slibbronnen langs het noordelijk deel van de Nederlandse kust aan

Ontwikkeling
 - Gebruik bestaande vooroevers voor natuurontwikkeling
 - Gaan buitenlandse bouw tegen
 - Nieuwe gevarieerde "vooroevers" in relatie met openheid en ruimte: zoveel mogelijk op of onder water
 - Om golven te breken en luwte te creëren als
 - Paalplaatsen voor vissen en mosselbanken
 - Binnendijks natte natuur, plas/dras als
 - Ecologische verbinding naar Marker- en IJmeer

Dijk als waterkering
 - Dijk blijft waterscheiding tussen droog en nat
 - Behoud bestaand water en geef het water meer ruimte ook achter de dijk (natte natuur, plas/dras)

Een gebiedsvisie

TE KUST EN TE KEUR

Methodes / Werkwijze

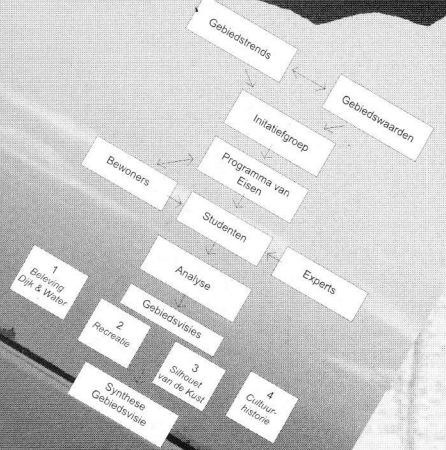
De landschappelijke waarden van het gebied en de opgaven die op het gebied af komen waren voor bewoners- en natuurbeschermingsorganisaties uit het gebied aanleiding tot actie. Er werd een initiatiefgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van de beheer- en natuurbeschermingsorganisaties. Deze stelde een programma van eisen op, waarin doel, uitgangspunten en omgevingsfactoren stonden. De bewoners van het gebied werden betrokken bij het programma door middel van een enquête gericht aan de dorps- en kernraden.

Het programma van eisen was leidend voor de studenten die tijdens een werkweekend in het gebied een analyse en gebiedsvisie maakten aan de hand van excursies, kaartmateriaal, literatuur, expertbijdragen en de inbreng van gebruikers en bewoners van het gebied. Het product was vier verschillende gebiedsvisies, ieder ontwikkeld aan de hand van een thema.

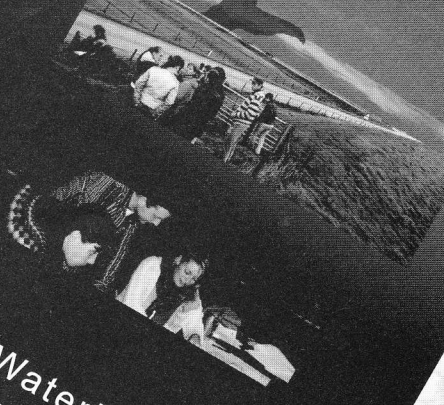
De vier gebiedsvisies zijn geëvalueerd door de initiatiefgroep en samengevoegd tot een synthese, die hier aan U wordt gepresenteerd en in detail beschreven in het bijbehorend boekje van het project Te Kust en Te Keur.

Samenvattend is deze gebiedsvisie

- vanuit een bottom-up benadering van het gebied
- uitgangspunt is integraal vanuit alle functies
- gebaseerd op wetenschappelijke kennis
- en op praktische ervaring en dagelijkse beleving
- gericht op duurzaamheid en natuur en samenleving in balans.
- en heeft als doel:
  - Het biedt voor gemeenten en provincie kaders waarbinnen keuzes voor de ontwikkeling van het gebied passen.
  - Gemeenten, bewoners en gebruikers van het gebied worden zich bewust van de waarden van dit gebied.
  - Het is als bouwsteen te gebruiken bij de ontwikkeling van een interprovinciaal streekplan.

Een gebiedsvisie voor de Waterlandse kust

Schenken aan IJsselmeervereniging

Veel mensen die een ideale organisatie een warm hart toedragen, kiezen voor een 'periodieke schenking'. Dit kan ook bij de IJsselmeervereniging. Als bij een notariële akte voor een periode van tenminste vijf jaar een periodieke schenking wordt toegekend, is het bedrag in het geheel aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Er geldt een drempel van tenminste € 100,- per jaar. Afhankelijk van de hoogte van het inkomen ontvangt de schenker 32,35% tot 52% van het gedoneerde bedrag terug van de fiscus. De algemeen nut beogende instelling betaalt geen schenkingsrecht. De instelling is voor langere tijd verzekerd van inkomsten en kan daarmee ook langer lopende verplichtingen aangaan. Om voor de fiscaal vriendelijke behandeling in aanmerking te komen moet de algemeen nut beogende instelling wel als zodanig door de belastingdienst zijn aangemerkt. Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot Diny Kloosterboer, InformatieWinkel, telefoon: 0251-362762

Word lid van de IJsselmeervereniging en houd het IJsselmeer open!

U krijgt; als u een lidmaatschap of donateurschap van de IJsselmeervereniging aangaat een t-shirt, satellietposter of wimpel met verenigingslogo cadeau. Dit artikel kunt u afhalen bij de ledenservicebalie in de InformatieWinkel van Landschap Noord-Holland, adres: Dorpsstraat 72c in Castricum, de openingstijden zijn: maandag 13.30 tot 17.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag 10.00 tot 16.30 uur. U kunt het cadeau ook per post ontvangen, er komt dan € 5,50 verzendkosten bij.

Ik word voor € 21,50 per jaar lid van de IJsselmeervereniging en ontvang 3 keer per jaar IJsselmeerberichten.

Ik word voor € 12,- per jaar donateur van de IJsselmeervereniging en ontvang dan 1 keer per jaar IJsselmeerberichten.

Naam: _____ m / v

Adres: _____

Postcode en Woonplaats: _____

Telefoon: _____

Email: _____

Geboortedatum: _____

De acceptgiro voor het lidmaatschap/donateurschap wordt u zo snel mogelijk toegezonden.
Stuur deze bon op naar het nieuwe adres:

IJsselmeervereniging
t.a.v. Ledenadministratie
Postbus 257
1900 AG Castricum

voor vragen kunt u altijd bellen naar de InformatieWinkel: 0251-362 762,
faxen naar: 0251-652 422 of mailen naar: info@landschapnoordholland.nl

Het lidmaatschap gaat u aan voor minimaal één jaar en kunt u één maand voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk (mag ook per email of fax) opzeggen.

